

Els rius aboquen al mar menys aigua dolça que fa mig segle

► L'augment de les temperatures i els regadius en són els grans responsables

► El descens del cabal al Ganges, el Congo, el Huang-ho i el Níger supera el 5%

ANTONIO MADRIDEJOS
BARCELONA

Alguns dels rius més cabalosos del món, inclosos el Ganges, el Níger, el Congo i el Huang-ho, han reduït de forma considerable el seu cabal durant els últims 50 anys a causa dels usos intensius de l'aigua, com ara la construcció de dics, els regadius i altres aprofitaments humans, però cada vegada més per factors vinculats al canvi climàtic, com un augment de l'evaporació i un descens de les pluges regionals. Això, almenys, és el que sosté una detallada anàlisi del Centre d'Investigació Atmosfèrica dels Estats Units (NCAR) que es publica aquesta setmana al *Journal of Climate* de la societat meteorològica nord-americana. Tot i que no es tracta d'una tendència comuna a tot el planeta, els autors del treball adverteixen que alguns dels rius més afectats proveeixen justament àrees molt poblades o amb un gran creixement demogràfic.

«Un cabal reduït augmenta la pressió sobre els recursos d'aigua

dolça a una gran part del món, especialment als llocs on la demanda és més gran», indica el coordinador de l'estudi, Aiguo Dai, hidròleg del NCAR, a Boulder (Colorado). «Com que l'aigua dolça és un recurs vital, les tendències a la baixa són un motiu de preocupació», afegeix Aiguo Dai.

L'equip de Dai va consultar –o modelitzar, quan no hi havia dades suficients– els registres del cabal de 925 grans rius entre el 1948 i el 2004, responsables al 75% de les correnties mundials. Dels 200 més grans, va trobar canvis significatius en un terç, tot i que eren més del doble els que perdien cabal de forma significativa (45) que els que en guanyaven (19). Per *significatiu*, l'estudi entén una variació del 5% en tot el període.

TOTS ELS OCEANS / Tots els oceans mantenen la mateixa pauta, tot i que amb variacions importants. L'aigua dolça que els rius aboquen al Pacífic s'ha reduït en un 6% (526 quilòmetres cúbics anuals), equivalent al volum d'aigua que flueix pel Mississipi. Un exemple negatiu és el del Colúmbia, amb un cabal que ara és un 14% inferior al del 1948 a causa en bona part a una reducció de les precipitacions i un augment del consum d'aigua al nord-oest dels Estats Units. També han perdut aigua l'Amur i el Mekong, tots dos a l'Àsia.

En el cas de l'Índic, el descens és d'aproximadament el 3% (140 quilòmetres cúbics). El Ganges perd aigua de forma acusada, però en el cas de l'Irauadi i el Brahmaputra el retrocés és més marginal. A l'Atlàntic, el balanç és lleugerament negatiu, ja que els grans augments del Paranà i el Mississipi es compensen amb l'espectacular retrocés del Congo i el Níger i també, de manera menys destacada, de l'Amazones. El Mississipi porta el 22% més d'aigua a causa d'un augment de les precipitacions a l'oest mitjà nord-americà. L'Ebre figura al mapa amb una lleugera disminució.

L'única regió on s'aprecia un augment del cabal aportat pels rius és l'Àrtic, concretament el 10% (460 quilòmetres cúbics), i el motiu d'aquest fet és la fusió de les glaceres i el *permafrost* siberià. Els investigadors encara no s'hi han pronunciat, però els efectes que aquest procés pot arribar a tenir sobre el corrent del Golf són un element recurrent en la ciència-ficció.

«Si el canvi climàtic es continua produint, és probable que vegem impactes més grans en molts rius i en recursos aquífers», conclou Kevin Trenberth, també del NCAR. A més a més, i encara que la pluja es mantingui estable, hi ha indicis que s'està avançant la primavera i la fusió del gel a l'hemisferi septentrional, fet que també té un efecte en el cicle hidrològic. ▬